ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 8.11.2024 г.
COM(2024) 535 final

2024/0295 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз в рамките на Съвета на министрите на Енергийната общност и Регулаторния съвет на Енергийната общност (които ще се проведат съответно във Виена, Австрия, на 12 декември 2024 година и в Атина, Гърция, на 10 декември 2024 година)

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. ПРЕДМЕТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Настоящото предложение се отнася до решението за установяване на позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Съвета на министрите на Енергийната общност във връзка с редица актове, които се предвижда да бъдат приети от този орган на 12 декември 2024 г. на заседанието му във Виена, Австрия. Преди това заседание, на 11 декември 2024 г. също във Виена, ще заседава постоянната група на високо равнище на Енергийната общност (ПГВР), за да обсъди и одобри точките за приемане от Съвета на министрите.

Освен това настоящото предложение се отнася до решението за установяване на позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Регулаторния съвет на Енергийната общност (РСЕО), който се очаква да приеме важно преразглеждане на своя процедурен правилник, включително по отношение на вземането на решения и правилата за гласуване. Срещата на РСЕО ще се проведе на 10 декември 2024 г. в Атина, Гърция.

Настоящото предложение включва за информация няколко точки от дневния ред на Съвета на министрите, които са извън обхвата на член 218, параграф 9 от ДФЕС.

2. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

2.1. Договор за създаване на Енергийна общност

Договорът за създаване на Енергийна общност[1] (ДСЕО) има за цел да създаде стабилна регулаторна и пазарна рамка и единно регулаторно пространство за търговия с мрежова енергия чрез прилагане в страните, които не са държави членки на ЕС, на частите от достиженията на правото на ЕС в областта на енергетиката, по които е постигнато споразумение. Договорът за създаване на Енергийна общност влезе в сила на 1 юли 2006 г. Европейският съюз е страна по него[2]. Деветте страни по ДСЕО, които не са държави — членки на ЕС, са означени в него като „договарящи страни“.

2.2. Съвет на министрите, ПГВР и РСЕО

Съветът на министрите осигурява постигане на целите, отразени в ДСЕО. В него участват по един представител на всяка договаряща страна и двама представители на ЕС. Съгласно член 47 от ДСЕО той предоставя общите политически насоки, предприема мерки (решения или препоръки) и приема процедурни актове. Всяка страна има един глас, като в зависимост от темата Съветът на министрите действа по различни правила за гласуване. ЕС е една от десетте страни и има един глас, когато е приложимо, в зависимост от обсъжданата тема. Съгласно член 78 от ДСЕО Съветът на министрите може да действа само ако са представени две трети от страните. Въздържането от гласуване не се брои за подаден глас.

По отношение на предвидените актове, посочени по-долу в раздел 2.3, точка 1 (член 91, параграф 1, буква а) от ДСЕО), се прилага гласуване с обикновено мнозинство. По отношение на предвидения акт, посочен по-долу в раздел 2.3, точка 2 (член 32, параграф 3 от Процедурния правилник на Енергийната общност за уреждане на спорове съгласно ДСЕО), се прилага гласуване с единодушие от всички страни. По отношение на предвидения акт, посочен по-долу в раздел 2.3, точка 3 (член 83 от Процедурите на

[1] ОВ L 198, 20.7.2006 г., стр. 18.
[2] ОВ L 198, 20.7.2006 г., стр. 15.

Енергийната общност за съставяне и изпълнение на бюджета, одит и инспекции; членове 83, 86 и 87 от ДСЕО), се прилага мнозинство от две трети от подадените гласове, включително положителния глас на ЕС.

ПГВР е спомагателен орган към Съвета на министрите. Съгласно член 53, буква а) от ДСЕО тя подготвя работата на Съвета на министрите, включително неговия дневен ред и актовете, които трябва да бъдат приети от него. В нея участват по един представител на всяка договаряща страна и двама представители на ЕС. ЕС има един глас. ПГВР може да действа само ако са представени две трети от страните съгласно член 78 от ДСЕО. Въздържането от гласуване не се брои за подаден глас.

РСЕО е институция на Енергийната общност. Съгласно член 58 от ДСЕО РСЕО консултира Съвета на министрите или ПГВР относно подробностите на правни, технически и регулаторни правила, прави препоръки по трансгранични спорове между регулатори, предприема мерки в случай, че е упълномощен от Съвета на министрите, и приема процедурни актове. РСЕО е съставен от един представител на енергийния регулатор на всяка договаряща страна и от ЕС, който се представлява от Европейската комисия. По отношение на предвидения процедурен акт, посочен по-долу в раздел 2.3, РСЕО действа на основата на две трети мнозинство от подадените гласове, включително положителния глас на ЕС (членове 83, 86 и 87 от ДСЕО).

2.3. Предвидени актове на Съвета на министрите и на РСЕО

Настоящото предложение за решение съгласно член 218, параграф 9 от ДФЕС се отнася до позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза по отношение на следните предвидени актове на **Съвета на министрите**, посочени в приложение 1 към предложението за решение на Съвета:

Решения по член 91, параграф 1, буква а) от ДСЕО за установяване на наличието на нарушение на ДСЕО в следните случаи:

а) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Албания по дело ECS-5/24;

б) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Босна и Херцеговина по дело ECS-6/24;

в) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Грузия по дело ECS-7/24;

г) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Косово[*] по дело ECS-8/24;

д) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Молдова по дело ECS-9/24;

е) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Черна гора по дело ECS-10/24;

ж) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Северна Македония по дело ECS-11/24;

з) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Сърбия по дело ECS-12/24;

[*] Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

и) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Украйна по дело ECS-13/24;

й) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Босна и Херцеговина по дело ECS-14/24;

к) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Грузия по дело ECS-15/24;

л) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Косово* по дело ECS-16/24;

м) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Молдова по дело ECS-17/24;

н) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Черна гора по дело ECS-18/24;

о) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Босна и Херцеговина по дело ECS-19/24;

п) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Грузия по дело ECS-20/24;

р) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Северна Македония по дело ECS-21/24;

с) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Сърбия по дело ECS-22/24;

т) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Албания по дело ECS-23/24;

у) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Босна и Херцеговина по дело ECS-24/24;

ф) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Грузия по дело ECS-25/24;

х) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Косово* по дело ECS-26/24;

ц) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Молдова по дело ECS-27/24;

ч) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Черна гора по дело ECS-28/24;

ш) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Северна Македония по дело ECS-29/24;

щ) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Сърбия по дело ECS-2/21.

Назначаване на членовете на Консултативния комитет в съответствие с член 32, параграф 3 от правилника съгласно Процедурен акт № 2008/01/MC-EnC относно Процедурния правилник за уреждане на спорове, изменен с Процедурен акт 2015/04/MC-EnC.

2.1. Решение 2024/XX/MC-EnC за освобождаване от финансова отговорност на директора на секретариата на Енергийната общност

Настоящото предложение за решение съгласно член 218, параграф 9 от ДФЕС се отнася и до позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза по отношение на следния предвиден акт на **PCEO**, посочен в приложение 2 към предложението за решение на Съвета:

Процедурен акт 2024/01/ECRB-EnC за изменение и замяна на Процедурен акт 2007/01/ECRB-EnC за изменение на вътрешния процедурен правилник, с измененията.

Целта на предвидените актове на Съвета на министрите и на PCEO по същество е да се гарантира и улесни постигането на целите на ДСЕО и функционирането на секретариата на Енергийната общност и на PCEO.

2.2. Други точки от дневния ред на Съвета на министрите

С оглед на изчерпателността следва да се отбележи, че в допълнение към предвидените актове, посочени в раздел 2.3, в дневния ред на Съвета на министрите ще има няколко точки, по които гласуват само договарящите страни съгласно член 80 от ДСЕО:

1) Решение 2024/.../MC-EnC за съставяне на списък с проекти от интерес за Енергийната общност;

2) Препоръка R/2024/…/MC-EnC за ускоряване на внедряването на проекти за енергия от възобновяеми източници и изпълнението на принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място.

Освен това Съветът на министрите ще:

3) приеме годишния доклад за дейностите на Енергийната общност, представен му от секретариата на Енергийната общност съгласно член 67 от ДСЕО.

Комисията възнамерява да подкрепи приемането на тези точки.

3. ПОЗИЦИЯ, КОЯТО ТРЯБВА ДА СЕ ЗАЕМЕ ОТ ИМЕТО НА СЪЮЗА

3.1. Решения по член 91, параграф 1, буква а) от ДСЕО за установяване на наличието на нарушение на ДСЕО в следните случаи:

Съгласно член 91, параграф 1, буква а) от ДСЕО Съветът на министрите може да констатира наличието на нарушение на задълженията от дадена страна с обикновено мнозинство, ако нарушението се отнася до дял II от ДСЕО, във връзка с транспонирането и/или изпълнението на акт, приет от органите на Енергийната общност. Процедурата за уреждане на спорове е определена в дял III, глава 1 и дял IV, глава 1 от Процедурния правилник за уреждане на спорове съгласно ДСЕО.[3]

1) Случаи на нарушения на задължения, свързани с пакета на Енергийната общност за интеграция в областта на електроенергията

[3] Процедурен акт 2008/01/MC-EnC относно Процедурен правилник за уреждане на спорове съгласно договора, изменен с Процедурен акт 2015/04/MC-EnC от 16 октомври 2015 г. за изменение на Процедурен акт 2008/01/MC-EnC от 27 юни 2008 г. относно Процедурен правилник за уреждане на спорове съгласно договора.

Девет проекта на решения, свързани с транспонирането от страна на всички девет договарящи страни на пакета на Енергийната общност за интеграция в областта на електроенергията[4], са представени на Съвета на министрите за приемане:

а) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Албания по дело ECS-5/24;

б) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Босна и Херцеговина по дело ECS-6/24;

в) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Грузия по дело ECS-7/24;

г) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Косово* по дело ECS-8/24;

д) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Република Молдова по дело ECS-9/24;

е) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Черна гора по дело ECS-10/24;

ж) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Северна Македония по дело ECS-11/24;

з) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Сърбия по дело ECS-12/24;

и) Решение 2024/…/ MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Украйна по дело ECS-13/24.

С Решение 2021/13/MC-EnC от 30 ноември 2021 г.[5] и Решение 2022/03/MC-EnC от 15 декември 2022 г.[6] Съветът на министрите адаптира и прие в рамките на Енергийната общност пакет от законодателни актове, включващ последните достижения на правото на Европейския съюза относно пазара на електроенергия, наричани по-долу „пакетът за интеграция в областта на електроенергията“. Във връзка с пакета за интеграция в областта на електроенергията Съветът на министрите също прие Процедурен акт 2022/01/MC-EnC за насърчаване на интеграцията на регионалните енергийни пазари.

Пакетът за интеграция в областта на електроенергията има за цел да подготви пазарите за осъществяване на икономически ефективен преход към чиста енергия, като същевременно се гарантира сигурно и достъпно електроснабдяване на гражданите. Съгласно член 2 от Решение 2021/13/MC-EnC на Съвета на министрите и

---

[4] Директива (ЕС) 2019/944 и Регламент (ЕС) 2019/941, както и Регламент (ЕС) 2019/942, Регламент (ЕС) 2019/943, Регламент (ЕС) 2015/1222, Регламент (ЕС) 2016/1719, Регламент (ЕС) 2017/2195, Регламент (ЕС) 2017/2196, Регламент (ЕС) 2017/1485.

[5] Решение 2021/13/MC-EnC от 30 ноември 2021 г. за адаптиране и приемане на Директива (ЕС) 2019/944 и Регламент (ЕС) 2019/941.

[6] С Решение 2022/03/MC-EnC от 15 декември 2022 г. се приеха и адаптираха (в членове 3—10 от него) Регламент (ЕС) 2019/942, Регламент (ЕС) 2019/943, както и мрежовите кодекси и насоки относно предварителното разпределяне на преносна способност (FCA), разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването (CACM), електроенергийното балансиране (EBGL), експлоатацията на системата (SOGL) и Мрежовия кодекс относно извънредни ситуации и възстановяването на електроснабдяването (ERNC), и освен това се адаптираха Директива (ЕС) 2019/944 и Регламент (ЕС) 2019/941 (в член 11). С решения 2021/13/MC-EnC и 2022/03/MC-EnC също така се измени списъкът на актовете, включени в достиженията на правото в областта на енергетиката в приложение I към договора.

член 2 от Решение 2022/03/MC-EnC договарящите страни трябваше до 31 декември 2023 г. да транспонират пакета за интеграция в областта на електроенергията в националното си законодателство.

На 22 януари 2024 г. секретариатът на Енергийната общност изпрати до всички девет договарящи страни писма, с които ги информира, че може да започне процедури за уреждане на спорове поради неспазване на ДСЕО, и по-специално на задълженията за транспониране, произтичащи от решения 2021/13/MC-EnC и 2022/03/MC-EnC.

На 31 януари и 20 февруари 2024 г. Сърбия, Молдова и Косово* уведомиха секретариата на Енергийната общност за подготовката на национални законодателни актове и че тези актове са все още на етап изготвяне.

Секретариатът на Енергийната общност не получи отговор от Албания, Босна и Херцеговина, Грузия, Черна гора, Северна Македония и Украйна.

Въз основа на това на 29 май 2024 г. секретариатът на Енергийната общност представи на Съвета на министрите обосновани искания срещу Албания по дело ECS-5/24, Босна и Херцеговина по дело ECS-6/24, Грузия по дело ECS-7/24, Косово* по дело ECS-8/24, Република Молдова по дело ECS-9/24, Черна гора по дело ECS-10/24, Северна Македония по дело ECS-11/24, Сърбия по дело ECS-12/24 и Украйна по дело ECS-13/24, в които стигна до заключението, че посочените договарящи страни не са изпълнили задължението до 31 декември 2023 г. да приемат и приложат законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с решения 2021/13/MC-EnC и 2022/03/MC-EnC съгласно член 2 от всяко от посочените решения.

По всички горепосочени случаи консултативният комитет на Енергийната общност все още не е представил становището си.

Позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Съвета на министрите, следва да бъде одобряване на проектите на решения, при условие че консултативният комитет на Енергийната общност представи своевременно становище в подкрепа на констатациите на секретариата, т.е. преди заседанието на Съвета на министрите.

2) Случаи на нарушения на задължения съгласно Директива на Съвета 2009/119/ЕО

Пет проекта на решения, свързани с транспонирането от страна на пет договарящи страни на Директива на Съвета 2009/119/ЕО[7] относно запасите от нефт, са представени на Съвета на министрите за приемане:

а) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Босна и Херцеговина по дело ECS-14/24;

б) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Грузия по дело ECS-15/24;

в) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Косово* по дело ECS-16/24;

[7] Директива на Съвета 2009/119/ЕО от 14 септември 2009 г. за налагане на задължение на държавите членки да поддържат минимални запаси от суров нефт и/или нефтопродукти (ОВ L 265, 9.10.2009 г., стр. 9).

г) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Република Молдова по дело ECS-17/24;

д) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Черна гора по дело ECS-18/24.

По отношение на тези случаи през 2012 г. с Решение 2012/03/MC-EnC на Съвета на министрите Енергийната общност включи Директива на Съвета 2009/119/ЕО в своите достижения на правото, с което задължи държавите членки да поддържат минимални запаси от суров нефт и/или нефтопродукти. Съгласно член 1 от Решение 2012/03/MC-EnC договарящите страни бяха задължени да транспонират и изпълнят Директива 2009/119/ЕО до 1 януари 2023 г.

Босна и Херцеговина, Грузия, Косово*, Република Молдова и Черна гора не приеха преди посочения краен срок необходимото национално законодателство за транспониране на Директива 2009/119/ЕО.

На 2 февруари 2024 г. секретариатът на Енергийната общност изпрати до петте договарящи страни писма, с които ги уведоми, че при липса на информация, оспорваща предварителните заключения на секретариата на Енергийната общност, секретариатът ще представи обосновано искане до Съвета на министрите за неспазване на задълженията, произтичащи от Решение 2012/03/MC-EnC.

Босна и Херцеговина, Черна гора, Молдова и Грузия отговориха и уведомиха секретариата на Енергийната общност за протичащите си дейности по транспониране. Информацията, предоставена от посочените договарящи страни, обаче не разсея опасенията, изразени от секретариата на Енергийната общност в неговото писмо от 2 февруари 2024 г. Косово* не предостави отговор на секретариата на Енергийната общност.

Към днешна дата секретариатът на Енергийната общност е получил проекти на законодателни актове само от Черна гора и Република Молдова.

Въз основа на това на 12 юли 2024 г. секретариатът на Енергийната общност представи на Съвета на министрите обосновани искания срещу Босна и Херцеговина по дело ECS-14/24, Грузия по дело ECS-15/24, Косово* по дело ECS-16/24, Република Молдова по дело ECS-17/24 и Черна гора по дело ECS-18/24, в които стигна до заключението, че посочените договарящи страни не са приели законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с Решение 2012/03/MC-EnC.

По всички горепосочени случаи консултативният комитет на Енергийната общност все още не е представил становището си.

Позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Съвета на министрите, следва да бъде одобряване на проектите на решения, при условие че консултативният комитет на Енергийната общност представи своевременно становище в подкрепа на констатациите на секретариата, т.е. преди заседанието на Съвета на министрите.

3) Случаи на нарушения на задължения, свързани с Регламент (ЕС) 2017/1938 и Регламент (ЕС) 2022/1032

Четири проекта на решения, свързани с транспонирането от страна на четири договарящи страни на Регламент (ЕС) 2017/1938[8] относно мерките за гарантиране на сигурността на доставките на газ (наричан по-долу „Регламент (ЕС) 2017/1938“) и на Регламент (ЕС) 2022/1032[9] за изменение на регламенти (ЕС) 2017/1938 и (ЕО) № 715/2009 във връзка със съхранението на газ (наричан по-долу „Регламент (ЕС) 2022/1032“), са представени на Съвета на министрите за приемане:

а) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Босна и Херцеговина по дело ECS-19/24;

б) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Грузия по дело ECS-20/24;

в) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Северна Македония по дело ECS-21/24;

г) Решение 2024/…/MC-EnC относно неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Сърбия по дело ECS-22/24.

С Решение 2021/15/MC-EnC от 30 ноември 2021 г. Съветът на министрите включи Регламент (ЕС) 2017/1938 в достиженията на правото на Енергийната общност. Вследствие на агресивната война срещу Украйна ЕС прие Регламент (ЕС) 2022/1032, който по-късно беше включен в достиженията на правото на Енергийната общност с Решение 2022/01/MC-EnC на Съвета на министрите от 30 септември 2022 г. Чрез двата регламента се насърчава сигурността на доставките в Енергийната общност, което е една от ключовите цели на Договора за създаване на Енергийна общност.

Съгласно член 2, параграфи 1 и 2 от решения 2021/15/MC-EnC и 2022/01/MC-EnC на Съвета на министрите договарящите страни бяха задължени да въведат в сила необходимите законови, подзаконови и административни разпоредби, за да се съобразят с Регламент (ЕС) 2017/1938, изменен с Регламент (ЕС) 2022/1032, и да уведомят секретариата на Енергийната общност за това до 1 октомври 2022 г.

Босна и Херцеговина, Северна Македония и Сърбия не приеха необходимите национални мерки за транспониране на изменения Регламент (ЕС) 2017/1938 преди посочения краен срок.

Грузия не беше длъжна да транспонира Регламент (ЕС) 2022/1032 в рамките на посочения краен срок, тъй като не е пряко свързана с взаимосвързаната газова система на никоя друга договаряща страна. Тя не прие обаче необходимите национални законодателни актове, свързани с Регламент (ЕС) 2017/1938.

На 3 февруари 2023 г. секретариатът на Енергийната общност предаде на Сърбия подробна оценка на необходимите национални законодателни изменения за изпълнение на задължението за транспониране на Регламент (ЕС) 2017/1938, изменен с Регламент (ЕС) 2022/1032. Оценката беше последвана от друго писмо, изпратено от секретариата на Енергийната общност на 4 октомври 2023 г.

На 28 май 2024 г. секретариатът на Енергийната общност уведоми с писмо Босна и Херцеговина, Грузия и Северна Македония, че въз основа на наличната информация

[8] Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2017 г. относно мерките за гарантиране на сигурността на доставките на газ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 994/2010 (ОВ L 280, 28.10.2017 г., стр. 1).

[9] Регламент (ЕС) 2022/1032 на Европейския парламент и на Съвета от 29 юни 2022 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2017/1938 и (ЕО) № 715/2009 във връзка със съхранението на газ (ОВ L 173, 30.6.2022 г., стр. 17).

към момента те все още не са изпълнили изискването да транспонират Регламента за сигурността на доставките на газ, изменен с Регламента за съхранението.

Освен това секретариатът на Енергийната общност не получи информация от гореспоменатите четири договарящи страни, че са приели необходимите мерки, за да се съобразят със съответните регламенти.

Въз основа на това на 12 юли 2024 г. секретариатът на Енергийната общност представи на Съвета на министрите обосновани искания срещу Босна и Херцеговина по дело ECS-19/24, Грузия по дело ECS-20/24, Северна Македония по дело ECS-21/24 и Сърбия по дело ECS-22/24, в които стигна до заключението, че посочените договарящи страни не са изпълнили задължението да приемат необходимите законови, подзаконови и административни разпоредби и не са уведомили секретариата на Енергийната общност за това.

По всички горепосочени случаи консултативният комитет на Енергийната общност все още не е представил становището си.

Позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Съвета на министрите, следва да бъде одобряване на проектите на решения, при условие че консултативният комитет на Енергийната общност представи своевременно становище в подкрепа на констатациите на секретариата, т.е. преди заседанието на Съвета на министрите.

4) Случаи на нарушения на задължения съгласно Директива (ЕС) 2018/2001

Седем проекта на решения, свързани с транспонирането от страна на седем договарящи страни на Директива (ЕС) 2018/2001[10] за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, са представени на Съвета на министрите за приемане:

а) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Албания по дело ECS-23/24;

б) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Босна и Херцеговина по дело ECS-24/24;

в) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Грузия по дело ECS-25/24;

г) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Косово* по дело ECS-26/24;

д) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Молдова по дело ECS-27/24;

е) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Черна гора по дело ECS-28/24;

ж) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Северна Македония по дело ECS-29/24.

Като част от пакета за чиста енергия Европейският съюз прие Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (наричана по-долу „Директива (ЕС) 2018/2001“), която впоследствие беше изменена на

[10] Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

равнището на ЕС. Директива (ЕС) 2018/2001 беше адаптирана и приета в рамките на Енергийната общност с Решение 2021/14/MC-EnC на Съвета на министрите от 30 ноември 2021 г. Решението впоследствие беше изменено с Решение 2022/02/MC-EnC на Съвета на министрите.

В Решение 2021/14/MC-EnC се посочва, че всяка договаряща страна въвежда в сила до 31 декември 2022 г. законовите, подзаконовите и административните разпоредби, за да се съобрази с Директива (ЕС) 2018/2001. По-специално договарящите страни бяха задължени да транспонират в националното си законодателство разпоредбите на директивата относно задължителния минимален дял от 14 % на енергията от възобновяеми източници в крайното енергийно потребление в транспортния сектор до 2030 г., включително разпоредби за критериите за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове по отношение на биогорива, течни горива от биомаса и горива от биомаса, и да уведомят секретариата на Енергийната общност относно мерките за транспониране в рамките на крайния срок 31 декември 2022 г.

Секретариатът на Енергийната общност не получи информация от Албания, Босна и Херцеговина, Грузия, Косово*, Република Молдова, Черна гора и Северна Македония, в която да се посочва, че тези договарящи страни са приели и изпълнили национални мерки за спазване на тези задължения съгласно преработената директива за енергията от възобновяеми източници (RED II), нито разполага с друга информация, която да му позволи да заключи, че такива мерки са били предприети.

Освен това на 21 юни 2024 г. секретариатът на Енергийната общност изпрати писма до седемте договарящи страни с искане да представят копие от законодателните си актове, с които транспонират членове 25—31 от преработената директива за енергията от възобновяеми източници, или информация за напредъка на транспонирането до 5 юли 2024 г. най-късно.

В отговорите си Грузия, Косово*, Република Молдова и Черна гора уведомиха секретариата на Енергийната общност за протичащите си дейности по транспониране. Секретариатът на Енергийната общност не получи отговор от Босна и Херцеговина, Албания и Северна Македония.

Въз основа на това на 12 юли 2024 г. секретариатът на Енергийната общност представи на Съвета на министрите обосновани искания срещу Албания по дело ECS-23/24, Босна и Херцеговина по дело ECS-24/24, Грузия по дело ECS-25/24, Косово* по дело ECS-26/24, Република Молдова по дело ECS-27/24, Черна гора по дело ECS-28/24 и Северна Македония по дело ECS-29/24, в които стигна до заключението, че посочените договарящи страни не са изпълнили задължението да приемат необходимите законови, подзаконови и административни разпоредби и да уведомят секретариата на Енергийната общност, че се съобразяват с Решение 2021/14/MC-EnC, в рамките на крайния срок по член 2, параграфи 1 и 2 от същото решение.

По всички горепосочени случаи консултативният комитет на Енергийната общност все още не е представил становището си.

Позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Съвета на министрите, следва да бъде одобряване на проектите на решения, при условие че консултативният комитет на Енергийната общност представи своевременно становище в подкрепа на констатациите на секретариата, т.е. преди заседанието на Съвета на министрите.

5) Случай на нарушения на задължения, свързани с Директива (ЕС) 2019/944 и Регламент (ЕС) 2019/943

Следният проект на решение, свързан с неспазването от страна на Сърбия на Директива (ЕС) 2019/944 относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия[11] и на Регламент (ЕС) 2019/943[12] относно вътрешния пазар на електроенергия, се представя на Съвета на министрите за приемане:

a) Решение 2024/…/MC-EnC за неспазване на Договора за създаване на Енергийна общност от страна на Сърбия по дело ECS-2/21.

Както е посочено в раздел 3.1, точка 1 по-горе, Съветът на министрите адаптира и прие в рамките на Енергийната общност Регламент (ЕС) 2019/943 („Регламент (ЕС) 2019/943“) и Директива (ЕС) 2019/944 („Директива (ЕС) 2019/944“) с Решение 2022/03/MC-EnC на Съвета на министрите и Решение 2021/13/MC-EnC на Съвета на министрите като част от пакета за интеграция в областта на електроенергията.

В член 34, параграф 2 от Регламента за електроенергията се посочва, че операторите на преносни системи (ОПС) насърчават координираното разпределяне на трансграничен капацитет чрез недискриминационни пазарно обусловени решения, което изисква конструктивно сътрудничество между съседните ОПС. Това включва договаряне на механизъм за определяне на нетен преносен капацитет на границата. В член 16, параграф 4 се посочва, че на участниците на пазара се предоставя максималното равнище на капацитет на междусистемните електропроводи чрез предварително определени процедури за разпределяне.

В член 58, буква в) и член 59, параграф 1, букви б) и ф) от Директивата за електроенергията се посочва, че националният регулаторен орган е длъжен да предприеме всички разумни мерки за премахване на ограниченията в търговията с електроенергия и да осигури спазването от страна на ОПС на задълженията им съгласно правото на Енергийната общност, включително по отношение на въпроси от трансграничен характер.

На 18 февруари 2021 г. KOSTT — ОПС със седалище в Прищина/Косово*, подаде жалба до секретариата на Енергийната общност срещу Сърбия. Според жалбоподателя Сърбия в лицето на своя ОПС — Elektromreza Srbije АД (EMS), не спазва правилата на Енергийната общност за пазара на електроенергия.

Съгласно сръбския закон за енергетиката процедурата и начинът на разпределяне на трансграничен капацитет се определя от ОПС със съгласието на съседните ОПС и се одобрява от националния регулаторен орган. По отношение на междусистемните електропроводи между Ниш и Косова Б, както и между Крушевац и Подуйева, нито EMS и KOSTT са се споразумели как да оценяват или разпределят трансграничния капацитет, нито EMS е определил стойност на наличния междусистемен капацитет. В резултат на това нетният преносен капацитет е определен на нула от EMS. Следователно участниците на пазара могат да определят капацитет само с KOSTT, но не и с EMS, което означава, че на практика няма наличен капацитет за търговия.

---

11 Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 125).

12 Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 54).

В жалбата си KOSTT също така заяви, че неопределеният нетен преносен капацитет и липсата на разпределяне на преносна способност по гореописаните междусистемни електропроводи биха довели до по-високи цени за трансграничен капацитет на други граници в региона. Това от своя страна би увеличило цените на електроенергията за крайните потребители в Косово* и съседните държави от Югоизточна Европа и би попречило на KOSTT да събира потенциални приходи от механизма за управление на претоварването по тези междусистемни електропроводи.

Европейската федерация на търговците на енергия (EFET) изрази същите опасения и подчерта, че тази ситуация ще засегне както конкурентоспособността на пазарите на електроенергия на едро, така и цените за крайните потребители в Югоизточна Европа.

На 21 юли 2022 г. секретариатът на Енергийната общност изпрати на Сърбия писмо за откриване на процедура, в което изрази предварителното си становище, че тъй като по гореописаните междусистемни електропроводи не е бил предоставен търговски капацитет за електроенергия вследствие на липсата на действия от страна на сръбските ОПС и регулаторен орган, Сърбия не е спазила член 12 и член 16, параграф 3 от Регламент (ЕО) 714/2009 и членове 36 и 37 от Директива 2009/72, адаптирани и приети в рамките на Енергийната общност. Причините за позоваване на директивата и регламента от 2009 г. са, че по това време договарящите страни все още са имали време до 31 декември 2023 г. да транспонират пакета за интеграция в областта на електроенергията, и по-специално Директива (ЕС) 2019/944 и Регламент (ЕС) 2019/943. От Сърбия беше поискано да представи своите съображения по фактическите и правните въпроси, повдигнати в писмото за откриване на процедура.

На 8 септември 2022 г. Сърбия отговори на писмото на секретариата на Енергийната общност за откриване на процедура, като заяви, че секретариатът на Енергийната общност не е компетентен да разгледа проблема, посочен в писмото за откриване на процедура, и че липсват отрицателни икономически последици. Тя също така изрази загриженост относно статута на KOSTT и неговата пазарна зона.

Като взе предвид отговора на писмото за откриване на процедура, на 1 март 2023 г. секретариатът на Енергийната общност представи мотивирано становище. От Сърбия беше поискано до 1 май 2023 г. да отстрани нарушенията, установени в мотивираното становище.

На 28 април 2023 г. Сърбия предостави отговор на мотивираното становище. В него Сърбия по същество повтаря предходните си доводи.

Тъй като Сърбия не е коригирала установеното нарушение и поради липса на по-нататъшни действия от нейна страна, на 12 юли 2024 г. секретариатът на Енергийната общност представи на Съвета на министрите обосновано искане срещу Сърбия по дело ECS-2/21. В него секретариатът на Енергийната общност разгледа аргументите на Сърбия и стигна до заключението, че Сърбия не е спазила Директива (ЕС) 2019/944 и Регламент (ЕС) 2019/943, адаптирани и приети в рамките на Енергийната общност с решения 2022/03/MC-EnC и 2021/13/MC-EnC.

Консултативният комитет на Енергийната общност все още не е представил становището си.

Позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Съвета на министрите, следва да бъде одобряване на проекта на решение, при условие че консултативният комитет на Енергийната общност представи своевременно становище в подкрепа на констатациите на секретариата, т.е. преди заседанието на Съвета на министрите.

3.2. Членове на консултативния комитет в съответствие с член 32, параграф 3 от правилника съгласно Процедурен акт № 2008/01/MC-EnC относно Процедурния правилник за уреждане на спорове, изменен с Процедурен акт 2015/04/MC-EnC и Процедурен акт 2022/03/MC-EnC

Мандатите на няколко от настоящите членове на консултативния комитет трябва да бъдат удължени до 31 декември 2028 г., включително на проф. д-р Verica Trstenjak, която ще представлява ЕС в консултативния комитет. Необходимо е да бъдат назначени нови членове и нови заместник-членове, които да заместят членовете, желаещи да прекратят дейността си като членове на консултативния комитет.

Позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в Съвета на министрите, следва да бъде одобряване на предложените продължавания и назначения.

3.3. Решение 2024/XX/MC-EnC за освобождаването от финансова отговорност на директора на секретариата на Енергийната общност

В предложения проект за решение се предвижда освобождаване от финансова отговорност за 2023 г. въз основа на одитния доклад за годината, приключила на 31 декември 2023 г., декларацията за достоверност на одиторите и доклада на Бюджетния комитет.

Позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Съвета на министрите, следва да бъде одобряване на проекта на решение за освобождаване от финансова отговорност на директора на секретариата на Енергийната общност.

3.4. Процедурен акт 2024/01/ECRB-EnC за изменение и замяна на Процедурен акт 2019/01/ECRB-EnC относно вътрешния процедурен правилник на РСЕО

Целта на предложените изменения е да се подобрят и изяснят методите на работа на РСЕО, по-специално по отношение на вътрешната организация, работните групи, работните направления и правилата за гласуване.

Това е необходимо заради новите регулаторни роли и правомощия за вземане на решения на РСЕО съгласно неотдавнашния пакет на Енергийната общност за интеграция в областта на електроенергията и по-специално Директива (ЕС) 2019/944 и Регламент (ЕС) 2019/943 (двата законодателни акта са адаптирани и приети в рамките на Енергийната общност; вж. по-подробно раздел 3.1, точка 1 по-горе). Посочените роли и правомощия наподобяват тези на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) и се прилагат по отношение на деветте договарящи страни, които не са членки на ЕС, и пазарните оператори на тяхна територия. На няколко места е взет пример от вътрешния правилник на ACER.

Позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Съвета на министрите, следва да бъде одобряване на процедурния акт за изменение и замяна на процедурния акт относно вътрешния процедурен правилник на РСЕО.

4. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

4.1. Процесуалноправно основание

4.1.1. Принципи

В член 218, параграф 9 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) се предвижда приемането на решения за установяване на „позициите, които трябва да се заемат от името на Съюза в рамките на орган, създаден със споразумение, когато

този орган има за задача да приема актове с правно действие, с изключение на актовете за допълнение или изменение на институционалната рамка на споразумението“.

Понятието „актове с правно действие“ включва актове с правно действие по силата на нормите на международното право, които уреждат съответния орган. То включва и инструменти, които нямат обвързващ характер съгласно международното право, но са „годни да окажат съществено въздействие върху съдържанието на приеманата от законодателя на Съюза нормативна уредба“[13].

4.1.2. Приложение в конкретния случай

Съветът на министрите и РСЕО са органи, създадени със споразумение, а именно ДСЕО.

Актовете, които Съветът на министрите и РСЕО са приканени да приемат, представляват актове с правно действие. Предвидените актове ще бъдат обвързващи съгласно международното право в съответствие с член 76 от ДСЕО, съгласно който решението е правно обвързващо за лицата, до които е адресирано, и в съответствие с член 86 от Договора за създаване на Енергийна общност, съгласно който процедурният акт има задължителен характер за институциите на Енергийната общност и ако процедурният акт предвижда това — за страните.

Предвидените актове не допълват, нито изменят институционалната рамка на споразумението.

Поради това процесуалноправното основание за предложеното решение е член 218, параграф 9 от ДФЕС.

4.2. Материалноправно основание

4.2.1. Принципи

Материалноправното основание за дадено решение съгласно член 218, параграф 9 от ДФЕС зависи преди всичко от целта и съдържанието на предвидения акт, във връзка с който се заема позиция от името на Съюза. Ако предвиденият акт преследва две цели или се състои от две части и ако едната от целите или частите може да се определи като основна, докато другата е само акцесорна, решението съгласно член 218, параграф 9 от ДФЕС трябва да се основава на едно-единствено материалноправно основание, а именно на изискването от основната или преобладаващата цел или част.

4.2.2. Приложение в конкретния случай

Основната цел и съдържанието на предвидените актове са свързани с енергетиката и не са с предимно фискален характер. Поради това материалноправното основание за предложеното решение е член 194, параграф 2 от ДФЕС.

4.3. Заключение

Правното основание за предложеното решение следва да бъде член 194, параграф 1 от ДФЕС във връзка с член 218, параграф 9 от ДФЕС.

---

[13] Решение на Съда на Европейския съюз от 7 октомври 2014 г., Германия/Съвет, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, т. 61—64.

2024/0295 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз в рамките на Съвета на министрите на Енергийната общност и Регулаторния съвет на Енергийната общност (които ще се проведат съответно във Виена, Австрия, на 12 декември 2024 година и в Атина, Гърция, на 10 декември 2024 година)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 194, параграф 2 във връзка с член 218, параграф 9 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

(1) Договорът за създаване на Енергийна общност (наричан по-долу „договорът“) беше сключен от Съюза с Решение 2006/500/ЕО на Съвета от 29 май 2006 г.[14] и влезе в сила на 1 юли 2006 г.

(2) Съгласно членове 47 и 76 от договора Съветът на министрите може да приема мерки под формата на решение или препоръка.

(3) Съгласно членове 60 и 86 от договора Регулаторният съвет приема вътрешния си процедурен правилник чрез процедурен акт.

(4) По време на 22-ата си сесия на 12 декември 2024 г. Съветът на министрите трябва да приеме редица актове, определени в приложение 1 към настоящото решение, които попадат в обхвата на член 218, параграф 9 от ДФЕС и по които представителите на Съюза трябва да гласуват.

(5) По време на 59-ата си сесия на 10 декември 2024 г. Регулаторният съвет трябва да приеме акт, определен в приложение 2 към настоящото решение, който попада в обхвата на член 218, параграф 9 от ДФЕС и по който представителите на Съюза трябва да гласуват.

(6) Целта на предвидените актове е да се улесни постигането на целите на договора.

(7) Целесъобразно е да се установи позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Съвета на министрите и Регулаторния съвет, по отношение на актовете, определени в приложения 1 и 2, тъй като предвидените актове ще имат правно действие за Съюза,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза по време на 22-рата сесия на Съвета на министрите на 12 декември 2024 г., по въпросите, попадащи в обхвата на

[14] ОВ L 198, 20.7.2006 г., стр. 15.

член 218, параграф 9 от ДФЕС, е да се одобри приемането на актовете, определени в приложение 1 към настоящото решение.

Член 2

Позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза по време на 59-ата сесия на Регулаторния съвет, по въпросите, попадащи в обхвата на член 218, параграф 9 от ДФЕС, е да се одобри приемането на акта, определен в приложение 2 към настоящото решение.

Член 3

Комисията може да одобри незначителни промени в актовете, определени в приложения 1 и 2 към настоящото решение, с оглед на коментарите от договарящите страни на Енергийната общност преди или по време на заседанието на Съвета на министрите или Регулаторния съвет, без да е необходимо допълнително решение на Съвета.

Член 4

Адресат на настоящото решение е Комисията.

Съставено в Брюксел на година.

За Съвета
Председател